

ПЕРШОТРАВНЕВІ ПОДІЇ В ЦІЛОМУ СВІТІ

В РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗІ.

Про Радянський Союз з його першотравневим святом — тут краще або нічого не говорити, або говорити дуже багато. В Радянському Союзі перше травня — свято державне, там воно — робітничо-селянський великдень.

Першого травня в Радянському Союзі напіврелігійне свято, але не в церковно-попівському значенні. Там 1. травня святкує видіченими маніфестаціями все населення: робітники, селяни, старші й молоді, червоноармієць. Вони парадують, дають на вулицях концерти, театральні вистави і т. ін. Там в той день відкривають нові культурно-освітні інституції, пам'ятники, музеї, закладають нові фабрики, електровні — кладуть нові підвалини під величезну соціалістичну будівлю. Там 1. травня зміцнюють робітничі й селянську свою владу, своє нове господарство, свою державу.

В КАПІТАЛІСТИЧНИХ КРАЇНАХ.

В капіталістичних країнах інакше. Тут робітничі демонструють свою силу, свою ненависть проти капіталістичного ладу насильства та владу. Тут вони ставлять свої вимоги, найголоснішим з яких є — і капіталісти про це знають — геть з ладом визиску й насильства.

В капіталістичних країнах організовані робітничі 1. травня вживають на те, щоб збільшити свої ряди, проголосити свої ідеї, щоб підготувати ґрунт і наблизити час остаточної боротьби за повалення буржуазного ладу.

В НІМЕЧЧИНІ.

Спинимося на Німеччині: Німеччина — це вітчизна соціал-демократії. Німеччина — це батьківщина найкращих теоретиків — вчителів соціалізму: Карла Маркса, Фрідріха Енгельса; дада найкращих борців - революціонерів — Карла Лібкнехта, Розу Люксембург. Колись Бісмарк, німецький диктатор, поборював соціал-демократів, видав проти них спеціальний закон і багато з кращих теоретиків соціалізму мусіли втікати з Німеччини. Сам Карл Маркс майже цілий свій творчий вік проживав за кордонами Німеччини, в Англії. Там він і помер. Німецька соціал-демо-

кратія була провідницею й організаторкою П. Інтернаціоналу, який 1889 року — 40 літ тому назад встановив святкування 1. травня, як міжнародного пролетарського свята.

І от нині, 40 літ пізніше, лідери тої самої соціал-демократії в Німеччині заборонили святкувати робітникам це свято. А коли робітники в Берліні не послушалися того розпорядження, голова берлінської поліції, соціал-демократ Цергібель, вислав армію поліції й почав з машинових криків, з панцирників розстрілювати робітничих демонстрантів.

200 тисяч робітників стаяло в Берліні під червоною прапори для демонстрації 1. травня. Робітники збиралися у своїх дільничих і мали марширувати до площі, де, звичайно, відбуваються мітинги. Але всюди шлях їм перерозгородила озброєна поліція й почала стріляти. Тоді деякі робітничі дільниці, як от Нейкельн і Ведінг рішили не впускати поліції до себе й такі відсвяткували 1. травня.

Почалася боротьба робітників з поліцією, яка тягнулася п'ять днів. Влада, Цергібель, проголосила стан облоги. Поліція встановила на будинках, на дахах, проєктори й кулемети й розстрілювала кожного, хто показався на вулиці. Розстрілювала жінок, дітей, навіть вбила кореспондента австралійської буржуазної газети, який, не знаючи німецької мови, пішов подивитися, що там робиться і зайшов на ту вулицю, де було проголошено стан облоги.

Так п'ять днів стріляла поліція, вбивши 29 осіб, а ранивши сотки. До чого поліційна соціал-демократія була розлючена можна судити після того, що вона видала поліції для стріляння в робітників відомі розаринні кулі так звані дум-дум, кулі, які розриваються поцілюючи особу, які після буржуазного міжнародного права, заборонені для вживання у війні. Але, як бачимо, проти робітників їх можна вживати.

В ІНШИХ МІСТАХ НІМЕЧЧИНІ.

В тих містах Німеччини, де демонстрації не були заборонені, вони пройшли спокійно.

В Гамбурзі, сама буржуазія каже, що в демонстрації взяло участь 75,000 осіб. Поліція

хоч старалася поставити опір — це їй не вдалося.

Великі демонстрації пройшли у всіх великих містах Німеччини в Хемніці, Ганвері, Гале, Штутгарті, Кенігсбергу, і г. д. І були міста, де поліція прилучувалася до демонстрантів. А навіть в самому Берліні, в дільниці Ведінг, каже кореспондент паризького видання "Шікаго Трібюн", поліція виявила невдоволення з наказу влади стріляти в робітників, відмовилася виконувати наказ свого начальника, поскидала сталіні шоломи, зняла з себе ручні гранати, почала братися з робітниками та співати революційні пісні. Кореспондент твердить, що арештовано 54 поліцаїв за бунт.

РЕПРЕСІЇ.

Що-ж робить буржуазія?

Вона зараз мстить на робітників. В багатьох провінціях Німеччини влада заборонила велику масову організацію союз червоних фронтоників, перевела численні труси у всіх приміщеннях компарті та союз червоних фронтоників, поконфіскувала комуністичні газети. "Роте Фане", центральний орган комуністичної партії заборонила на три тижні.

Там, де влада заборонила союз червоних фронтоників, вона сконфіскувала його майно.

Союз червоних фронтоників вже заборонено в Пруссії за розказ соціал-демократичного міністра внутрішніх справ. В Баварії заборонено союз червоних фронтоників, як також "Роте Юнгфронт" зі всіма допоміжними й організаціями, а майно їх сконфіскувано. Заборонено також союз червоних фронтоників в Саксонії. На пропозицію загальнонімецького міністра внутрішніх справ Зеверінга, гамбурзький сенат видав наказ про заборону союзу червоних фронтоників. Міністер Зеверінг у своєму циркулярі каже, що коли деякі автономні території Німеччини не заборонять в себе союз червоних фронтоників, то він сам зробить це за посередництвом верховного суду.

Не дозволять себе розігнати. Союз німецьких червоних фронтоників і комуністична партія кажуть, що вони не дозволять буржуазним псам, німецьким соціал-демократам, знищити цю організацію.

6. травня вийшло друге число "Роте Штурм-Фане", що виходить на місце забороненого "Роте Фане". Газета пише:

"Прусський міністер внутрішніх справ соціал-демократ Гржезінський? І загальнонімецький міністер внутрішніх справ соціал-демократ Зеверінг забороняють червоної союз фронтоників тому, що він на своєму прапорі написав клич "Оборона СРСР". Але союз не допустить своєї заборони. Нам наплатили на заборони накази Гржезінського і Зеверінга. Для робітників союз червоних фронтоників не заборонений. Пролетарські боєві організації затримують свої залучні ряди. Пролетарі, обороняйте свої червоні організації!"

Лівобуржуазна преса проти соціал-демократії.

Тільки чорносотенна й соціал-демократична преса одобрює кровопролиття в Берліні та дальші репресії влади проти робітництва. Лівобуржуазна преса виступає проти терору соціал-поліцаїв та соціал-міністрів.

"Берлінер Тагеблят", "Франкфуртер Цайтунг", "Берлінер Фольксцайтунг" та "Берлінер ам Morgen" пишуть, що уряд розпускає союз червоних фронтоників, щоб догодити антагоністичній комісії, яка зараз засідає в Паризі і радить, як би здерти сім шкір з Німеччини.

"Берлінер ам Morgen" пише, що коли уряд забороняє союз червоних фронтоників на тій підставі, що його існування протирічить Версальському договору, то чим він робить, даруючи державам-кредиторам. Але коли так, то уряд повинен заборонити також фашистську організацію сталіні шоломи, союз республіканського прапору та інші подібні організації, бо вони також перечать Версальському договору.

Комуністичний посол демаскує.

В бюджетній комісії парламенту в Берліні відбулися гострі дискусії з приводу травневих подій. Комуністичний посол Масловський, демаскуючи соціал-демократів, які прилучилися до фашистів, сказав: "Заборону союзу червоних фронтоників проголошено тому, щоб краще завершити торг, який відбувається в Паризі (репараційна конферен-

ція, що відбувається вже четвертий місяць) і продемонструвати свою ворожість до більшовизму. Все те, що оповідається про озброєння комуністичних демонстрантів, звичайні байки. Барикади збудовано було для оборони перед панцирниками. Поліція стріляла кулями дум-дум. Відповідальність за кровопролиття падає на соціал-демократів і її міністра внутрішніх справ".

У ФРАНЦІЇ.

У Франції в день 1. травня відмітали дві головні риси: сплинення праці у величезній кількості фабрик і різних підприємств і нечувана мобілізація поліції по цілій країні з метою недопущення до демонстрацій. Напередодні поліція старалася арештувати всіх провідників комуністичної партії і унітарних (революційних) трейд-юнів, щоб в цей спосіб відрубати голову цим організаціям. Але це не вдалося. Всі провідники в той час були із своїми організаціями і поліція не могла їх найти.

Голова паризької поліції все-ж таки арештував 3,287 активніших робітників, між ними й комуністичного посла Доріо, не дивлячись на його посольську недоторканість.

Приміщення "Іманіте", центрального органу компарті, окружила поліція, арештувавши більшість його співробітників. Таж сама поліція охороняла мітинги угодовських соціал-демократичних організацій. Отже — одних біла, арештувала, а других охороняла.

Не дивлячись на те, що в цілому Паризі існував військово-військовий стан, тисячі робітників демонстрували в різних дільничих Парижу.

Великі демонстрації відбулися в різних провінційних центрах країни. Буржуазна преса з приводу цих демонстрацій, які були заборонені в цілій країні, лише про велику комуністичну небезпеку.

Поліція в Паризі сконфіскувала першотравневе число "Іманіте" та сім автомобілів, якими підтримувалося комунікацію з ріжними частинами міста. Так само сконфіскувано комсомольський "Авангард".

В ПОЛЬЩІ.

В Польщі відбулися демонстрації у всіх великих провінційних містах, як також на Західній Україні.

Демонстрації відбулися у Варшаві, Лодзі, Вільні, Львові, Білостоці, Домброві.

У Варшаві взяло участь 10,000 під прапорами комуністичної партії. Пепеси разом з фашистами зібрали лише 3,000. У Варшаві була змобілізована вся поліція: 2,500 піших поліцаїв, два ескадрони кіньової та поліційні автомобілі. Поліція кілька днів перед тим відбувала проби, як атакувати демонстрантів.

У Варшаві побито 100 Силуа, поранено поверх 100 робітників. У Вільні демонстрація йшла під прапорами компарті і Білоруської Громади. Поліція загордила дорогу демонстрантам, але демонстранти не сплисли. Тоді поліція раптом стріляла до демонстрантів, тяжко поранивши 24-ох. Демонстранти стріляли і в поліцію, поранивши 6-ох поліцаїв. Тяжко поранено в голову посла Білоруської громади Дворчанина. Один з раних помер.

У Львові поліція також біла демонстрантів. Легко поранено посла Сель-Роб Едвіста Хама.

В Білостоці поліція розбила мітинг, на якому промовляв білоруський посол Гаврилик. В Домброві поліція розбила мітинг комуністичного посла Керузалського. В Люблині кіньові поліція розігнала демонстрацію пепесів-лівіці і селянської взаємодопомоги, на чолі якої йшов посол Войтович.

Майже у всіх більших і менших містах в Польщі відбувалися біжки між поліцією й демонстрантами.

В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

З Чехословащини наспіли вісти лише з Праги. В Празі в загальній демонстрації найбільше робітників йшло під прапорами й кличами комуністичної партії. Комуністична партія зібрала під свої прапори поверх 20,000 осіб. Вона перемогла соціал-демократичну кодьону. Комуністи демонстрували під кличами проти бльоку з реформістами і ліквідаторами та буржуазією, проти небезпеки війни, проти "мира в промисловості", за класову боротьбу проти фашизму, за диктатуру пролетаріату. Поліція сконфіскувала деякі пля-

кати провокуючи біжку й провідників насилу втримали робітників.

В РУМУНІЇ.

Перед 1. травнем в багатьох містах Румунії поширено було відозви до робітництва, в яких закликалося до першотравневих мітингів і демонстрацій, хоч видано було наказ поліції, що демонстрації й мітинги забороняються. У зв'язку з цим переведено численні арештування робітників в Букарешті, Кишиневі і Ясах. Поліція сконфіскувала першотравневе число органу профсоюзів "Віаца Муничитоаре" та орган революційної молоді "Тандарул Луптатор" і орган соціалістичної робітничої партії "Пролетарура".

В Клявзенбургу влада заборонила жовнірам брати участь в соціал-демократичному мітингу. Жовніри перебралися в цивільний одяг і такі пішли. Жандарми не хотіли пропустити й прийшло між ними а жовнірами до біжки, в часі якої жовнір вистріляв начальника сігурани.

В БОЛГАРІЇ.

В Болгарії під залізною диктатурою фашистів "ліберальної" партії сплинали працю багато підприємств в Софії і Пловдиві. Хоч поліція заборонила мітинги й демонстрації, проте вони відбувалися під кличами робітничої партії.

НА УГОРЩИНІ.

На Угорщині під диктатурою Гортго, як відомо, заборонено всякі робітничі організації, а революційні гостро переслідуються. Проте на 1. травня в Угорщині було розповсюджено першотравневі відозви, в яких пригадавалося Гортгому "угорську пролетарську революцію, яку він здушив, але прийде час, яка його здушить". Буржуазні газети, наводючи цитати з їх брошур, допомогли населенню познайомитися з їх змістом. У зв'язку з цим арештовано 20 робітників.

В ЛИТВІ.

Невеличка Литва влаштувала своїм робітникам також кроваву баню. В Ковно, столиці, відбулася робітнича демонстрація. Поліція стріляла в демонстрантів. Багато учасників вбито й поранено.

(Докінчення на 4-й сторінці.)

"КРАСІН"
В ПОЛЯРНИХ ЛЬОДАХ.
НАРИС М. ШПАНОВА

Дивно, що з літацькою роботою коло північних берегів Шпіцбергена було все гаразд. Не було жадної серйозної аварії ні з італійцями, ні з шведами, що провадять розвідницьку роботу і поспільно допомагають групі Вільєри. Група Вільєри має харчі і потрібні речі. Начальник шведської врятувальної експедиції капітан Торнборг передав радіо про те, що шведські літаки постачали групі Вільєри харчі й одягу на три місяці.

Характер літацької роботи в цих широтах залежить навіть не від кліматичних умов, а більш від поверхні, над якою доводиться літати. Надзвичайно утруднені умови посадки змінює поверхні. Видітвіши на лижах з льоду, літак часто не може спуститися не тільки на своїому маршруті, але іноді й там, звідки видітві, бо й там може бути вже вода. І навіпаки. Піднявшись на поплавах, не можна бути певним, що не доведеться сідати на льод. А посадка поплавами на крижану поверхність не обіцяє нічого доброго. А все-ж найправильніша була спроба Амундсена 1925 року, коли з літацькою чівнами здіймалися й спускалися як із снігу, як так само й з води.

В полярних льодах найнадійніші — невеличкі машини, що потребують малої просторини для

старту, бо для розвідницьких машин нормального типу потрібні аеродроми на 300—400 й більше квадратних метрів.

Умови літацької роботи надзвичайно цікавлять Бориса Григоровича. Цілу добу стирчить він на місткові, вивчаючи береги Сьоми Острова, ходить на лижах по кризі, винохуючи кожне поле, яке-б могло правити за аеродром для його трьохмоторної машини.

Пого нервують шоденні повідомлення про роботу італійських і шведських літунів. Він не може бути байдужим глядачем безпорадності "Красіна", на борту якого спеленаний лежить його алюмінієвий "Ю.Г.І." У Чухновського все готове. В перший крайній момент його літацька група може взятися до роботи. Але підходящий момент ще не надійшов. Керівництво все ще надіється просунути вперед.

Але не терпиться не тільки Борисові Григоровичу. Нема на борту жадної людини, яка не висовувала-б свого проєкту, як десянті групи Вільєри. Один проєкт сміливіший за інший. Десятки людей, що ледве вміють держатися на лижах, хотять іти пішки в експедицію на допомогу Вільєри. Це не тільки з нудьги. Всі розуміють, що наша вимушена бездіяльність доволго тривати не може. Навіть Москва, як видно з радіо-телеграм, з нетерплячкою чекає від нас наслідків. Наші кореспонденти одну по одній одержують телеграми з вимогою подій Ч. екзотиків. Редакція "Комсомольской Правди" настирливо вимагає від Кабанова: "Більше фактів і екзотиків, криги й ведмедів". А які тут факти, коли єдине, чим можна розважитися, щоб вважати час витраченим з користю

— це спати цілу добу.

З екзотикою теж погано. Ведмеді, очевидно, не що й великі аматори ходити по кризі. Ведмежачі сліди, що частенько отримали на шлях в протоках між Сьомою Островами, тепер, як ми відіхали на північ, зникли.

Мій перший тюлень.

З нудьги йдемо з Гулем полювати на тюленів. На одній з ледяних галивок видно кілька дупок. Тюлені вилазять на лід і гріють на сонці свої блискучі спини. Близько до себе вони не підпускають. Як тільки почують хоч найменший шум, вони, блиснувши на сонці чорною спиною, тікають у воду. Щоб збити тюленя, треба вартувати коло дупки, сховавшись за торос.

Цілі дві години лежимо на ледяному горбві, боячись виставити над ним навіть голову. Сніг підно мною давно розтав, утворивши постіля формою тіла. Змокла одяжка починає претвердіювати в шарубку ледяної кори. Час від часу кидаю в рід шматок шоколаду. І розважаю і грію. Всі мої спроби заговорити навіть пошепки Гуль зупиняє рухом пальця, приклавши його до губів. Нарешті, над краєм дупки з'являється маленька чорна блискуча голівка. Тюлень озиряється і знову поринає. Гвинтівка моя піднімається, і мушка вивається в дупку. Однак, тюлень не спокуситися, у кладу гвинтівку на лід. Нема ніякої рації стріляти в тюленя, коли він на воді. Убитий тюлень відрізати зніж від водою і випливає дине через кілька годин. А за цей час його віднесе далеко геть від дупки.

Аж ось знову з'являються дві чорні голівки. Спочатку тюлені нерухомо лежать на воді. Далі жвавим рухом викидають на лід свої великі слизкі тіла і витягуються під промінням яскравого сонця. Я обережно піднімаю гвинтівку; Гуль націлюється в дупку об'єктивом фотоапарату. В нас різна мета. Я прагну добути трофей, шкіру тюленячу, а він, що прожив майже все життя в цих краях, пишається з того, що на його совісті тільки 12 тюленів. Та і їх він забив не з цікавості, а з голоду. Тепер м'ясо тюленяче нам непотрібне, і він вважає, що тварина може цікавити його лише, як інтересний об'єкт для фотографування.

Тюлені стихають, наче заснули. Проти моєї мушки темний лоб блискучої голівки. Тягну за курок. З вибухом мого пострілу сполується гостре рикання одного з тюленів. Сита спина його згорблюється, він, хлопнувши, зникає у воді. Другий, доб якого був на мой мушці, зостається на снігу. Велика червона плама швидко розтікається коло його голови.

Гулеві непотрібний тюлень, але Гуль не толовещь. Він цікаво розглядає перший полярний трофей і, спритно закинувши мотузку під ласті, допомагає мені тягти по снігу важку тущу. Не звикнувши волокти вагу на лижах, зсиєлююмося, а проте, як-так доволокли тюленя до борту "Красіна". Повернувши, ми почули гострий пошвиет красінької сирени. Лодорізі знімається з місця, щоб ще раз спробувати пробитися до великого крижаного поля, що за дві милі від місця, де ми стоїмо. Там ухвалили збудувати аеродром для Чухновського. (Далі буде.)

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!
ЧИТАЙТЕ І РОЗПОВІДОЮЙТЕ ТАКІ ЧАСОПИСИ Й ЖУРНАЛИ:

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ" — одиникий український робітничий часопис в Канаді, виходить три рази на тиждень. Передплата: \$4.00 на рік, \$2.00 на півроку.

"ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ" — одиникий дійсно фармерський український часопис в Канаді, що боронить інтереси працюючого фармера. Передплата: \$2.00 на рік, \$1.00 на півроку.

"РОБІТНИЦЯ" — одиникий журнал в українській мові для працюючого жіноцтва, виходить два рази на місяць. Передплата: \$1.50 на рік, 80 центів на півроку.

"СВІТ МОЛОДІ" — одиникий журнал в українській мові для української роб.-фарм. молоді, виходить лише 50 центів на рік.

Передплату на поштів часописи й журнали посилайте або на ім'я кожного часопису зокрема, або на ім'я й адресу:

WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASS'N Ltd.
Cor. Fritchard & McGregor St.,
Winnipeg, Man.